

Novus rapport: Synen på skjutningar och skytte

Undersökningen genomfördes av Novus med 1043 intervjuer på ett riksrepresentativt urval på åldern 18 - 84 år den 19-24 januari 2023

Vid osäkerhet kontakta Novus för hur en siffra skall tolkas.

Kontaktperson Novus: Torbjörn Sjöström
För mer information: Info@novus.se

Bakgrund:

Med dagliga rapporter om skjutningar ville vi undersöka medborgarens roll på kopplingen mellan vapen, skjutskicklighet och de grova våldsbrotten. Innan tittade vi på svenskens försvarsförmåga, men det handlar också om hur man ser på den grova brottsligheten i Sverige som sker med vapen.

Kort analys:

18 % (nästan 1,4 miljoner) svenskar skulle känna sig tryggare mot kriminella om de kunde skjuta. Att nästan var femte svensk skulle känna sig tryggare i Sverige om de själva kunde skjuta är extremt högt i Sverige. Detta är ju inte USA, då att över en miljon svenskar skulle känna sig tryggare om de själva kunde skjuta är en enorm förändring jämfört med vad vi är vana att se i Sverige.

Detta har inte skett i ett vakuum, utan är en reaktion av det som händer i Sverige och världen.

De dagliga rapporterna kring skjutningar och grova våldsbrott i Sverige associeras inte till svenska legala vapenägare. Men det betyder också att man inte tror att samhället kan lösa detta problem utan man måste själv ta hand om sin egen säkerhet.

Bland annat har samhället lagt mer och mer ansvar på individen i Sverige kring sin egen självförsörjningsgrad. Man förväntas klara sig nästan en vecka själv vid en kris eller krig. Under pandemin skulle man stanna hemma, och bara belasta vården om det verkligen var akut. Med skenande elpriser är det upp till individen att hantera det själv. Lägga egna investeringar på sitt boende för att Sverige inte skall få tillfällig elbrist och för att man skall ha råd med elräkningen. Det finns många exempel på detta förflyttande av ansvar till individen de senaste åren. Det finns många tecken på ökat individuellt ansvar på individen och i allt mindre grad kunna lita. Vilket är orsaken till att man som individ anser att man i högre grad känner att samhället inte kommer ställa upp när det verkligen gäller. Inklusivt polisens möjlighet att skydda individen när det verkligen är akut.

Ännu lite fler 20% (ca 1,5 miljoner) svenskar anser att man bör kunna öka möjligheten att träna skjutskicklighet. 14% vill att man skall minska, och 43% anser att det bör vara samma som idag.

Svensken tror inte heller att det är legala vapen eller personer med vapenlicens som begår brotten. Utan det är tydligt att man ser de kriminella som begår brotten nu verkligen är kriminella i alla delar, inklusive deras sätt att få tillgång vapen.

Se mer detaljer i tabellbilagorna.

Torbjörn Sjöström

Fråga: Skulle du känna dig tryggare mot kriminella om du kunde skjuta?

	Totalt	Man	Kvinna	18-29 år	30-49 år	50-64 år	65-84 år	Man, 18-34 år	Man, 35-49 år	Man, 50-64 år	Man, 65-84 år	Kvinna, 18-34 år	Kvinna, 35-49 år	Kvinna, 50-64 år	Kvinna, 65-84 år
Ja	18%	22%	13%	19%	18%	18%	15%	14%	22%	26%	17%	20%	12%	7%	10%
Nej	74%	68%	80%	66%	75%	77%	76%	68%	71%	68%	74%	74%	81%	89%	83%
Vet ej	8%	10%	6%	15%	7%	5%	9%	18%	7%	6%	9%	5%	7%	4%	7%

	Totalt	Man	Kvinna	18-29 år	30-49 år	50-64 år	65-84 år	Man, 18-34 år	Man, 35-49 år	Man, 50-64 år	Man, 65-84 år	Kvinna, 18-34 år	Kvinna, 35-49 år	Kvinna, 50-64 år	Kvinna, 65-84 år
Ja	18%	22%	13%	19%	18%	18%	15%	14%	22%	26%	17%	20%	12%	7%	10%
Nej	74%	68%	80%	66%	75%	77%	76%	68%	71%	68%	74%	74%	81%	89%	83%
Vet ej	8%	10%	6%	15%	7%	5%	9%	18%	7%	6%	9%	5%	7%	4%	7%

	Totalt	Barn hemma	Inga barn hemma	Storstäder och storstadsnära kommuner	Större städer och kommuner nära större stad	Mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner
Ja	18%	21%	16%	15%	16%	24%
Nej	74%	70%	76%	78%	75%	67%
Vet ej	8%	9%	8%	7%	9%	9%

	Totalt	Stockholm	Mellansverige	Småland och öarna	Sydsverige	Västsvrige	Norrland
Ja	18%	15%	20%	19%	24%	15%	13%
Nej	74%	79%	68%	67%	69%	78%	84%
Vet ej	8%	6%	12%	13%	6%	7%	3%

	Totalt	M	S	SD	M+L+KD+SD	S+V+MP+C	Osäkra
Ja	18%	24%	8%	39%	30%	8%	20%
Nej	74%	69%	86%	43%	58%	86%	71%
Vet ej	8%	8%	6%	18%	12%	7%	9%

Fråga: Tycker du man borde öka eller minska möjligheten för medborgare att träna på skjutskicklighet?

	Totalt	Man	Kvinna	Man, 18-34 år	Man, 35-49 år	Man, 50-64 år	Man, 65-84 år	Kvinna, 18-34 år	Kvinna, 35-49 år	Kvinna, 50-64 år	Kvinna, 65-84 år
Öka	20%	29%	11%	28%	33%	22%	24%	6%	17%	9%	6%
Samma som idag	43%	47%	39%	47%	46%	49%	51%	35%	38%	42%	52%
Minska	14%	9%	21%	10%	5%	12%	8%	30%	12%	25%	12%
Vet ej	22%	16%	29%	16%	16%	17%	17%	29%	33%	23%	30%

	Totalt	Ja	Nej	Storstäder och storstadsnära kommuner	Större städer och kommuner nära större stad	Mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner
Öka	20%	22%	19%	18%	21%	21%
Samma som idag	43%	43%	43%	41%	47%	41%
Minska	14%	14%	15%	14%	15%	14%
Vet ej	22%	21%	23%	26%	17%	24%

	Totalt	Stockholm	Mellansverige	Småland och öarna	Sydsverige	Västsverige	Norrland
Öka	20%	16%	17%	15%	30%	22%	20%
Samma som idag	43%	41%	43%	45%	44%	42%	51%
Minska	14%	16%	19%	20%	8%	11%	13%
Vet ej	22%	27%	22%	20%	19%	24%	17%

	Totalt	M	S	SD	M+L+KD+SD	S+V+MP+C	Osäkra
Öka	20%	23%	13%	39%	30%	12%	15%
Samma som idag	43%	49%	50%	37%	41%	50%	25%
Minska	14%	7%	18%	7%	8%	20%	10%
Vet ej	22%	21%	19%	18%	20%	18%	50%

Fråga: De vapen som används i brott och skjutningar i Sverige var tror du de oftast kommer från? Vanligast:

	Totalt	Man	Kvinna	18-29 år	30-49 år	50-64 år	65-84 år
Stulna från svenska jägare och tävlingsskyttar	1%	1%	1%	1%	1%	0%	1%
Insmugglade utomlands	87%	93%	82%	88%	85%	90%	86%
Ombyggda vapen från Europa (gas och startvapen eller liknande)	6%	5%	8%	7%	6%	5%	6%
Köpta lagligt i Sverige	1%	0%	2%	3%	2%	0%	0%
Annat:	1%	0%	1%	0%	0%	0%	2%
Vet ej	4%	1%	7%	1%	5%	4%	5%

	Totalt	M	S	SD	M+L+KD+SD	S+V+MP+C	Osäkra
Stulna från svenska jägare och tävlingsskyttar	1%	0%	1%	0%	0%	1%	2%
Insmugglade utomlands	87%	91%	88%	94%	91%	85%	81%
Ombyggda vapen från Europa	6%	6%	5%	6%	6%	7%	9%
Köpta lagligt i Sverige	1%	0%	0%	0%	0%	2%	0%
Annat:	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%
Vet ej	4%	2%	5%	0%	2%	6%	7%

Fråga: Hur många av de kriminella som är inblandade i skjutningar i Sverige tror du har vapenlicens för vapnen som används i skjutningar?

	Totalt	Man	Kvinna	18-29 år	30-49 år	50-64 år	65-84 år
Inga	67%	76%	60%	56%	70%	73%	67%
Några enstaka	29%	22%	35%	43%	26%	23%	26%
Många	1%	0%	1%	0%	1%	0%	1%
Alla	0%	0%	0%	0%	0%	1%	0%
Vet ej	3%	2%	4%	2%	3%	3%	5%

	Totalt	M	S	SD	M+L+KD+SD	S+V+MP+C	Osäkra
Inga	67%	72%	67%	81%	74%	62%	56%
Några enstaka	29%	26%	29%	18%	24%	33%	36%
Många	1%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Alla	0%	1%	0%	0%	0%	0%	0%
Vet ej	3%	1%	4%	1%	1%	4%	8%